GRADSKA BIBLIOTEKA
„JURAJ ŠIŽGORIĆ"
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJEK

Šibensko izdanje (II)

Poštarina plaćena

TRIBUNA

IZLAZI SVAKI DAN
UPRAVA: Šibenik ulica Episkopa Milaša.
UREDNIŠTVO: Šibenik, ul. Ep. Milaša. Telef. 47.
PRETPLATA mes. d. 25, za inostranstvo din. 35.
Primerak 1.- din.

GODINA V | RUKOPISI se ne vraćaju. | Petak 26 februara 1937 | ČEKOVNI RAČUN Zagreb 46.798 | BROJ 47

AKTIVNOST BASKA

Oviedo gori

Pred novom ofenzivom nacionalista — U Malagi nije niko streljan — Ocijepljenje Madrida od ostalog svijeta

PARIZ, 25 februara (h) Jučerašnji dan na frontovima španjolskog gradjanskog rata nije bilo važnijih dogadjaja. Borbe započete u Oviedu nastavljaju se i vladine trupe osvajaju kuću po kuću.

Glavna pažnja nacionalističkih trupa dosvećena je madridskom frontu na otsjeku južno od prestolnice. Nacionalisti nastoje da potpuno otsjeku drum koji spaja prestolnicu sa Valencijom i tako Madrid potpuno odvoji od spolj. svijeta.

Ljevičarska kontraofanziva, koja je počela prije 6 dana, potpuno je slomljena, tako da se sada očekuje novi napad nacionalista na svima linijama. Ovo proistiće iz činjenice da je general Kviepo de Ljano postavljen za zapovjednika na frontu kod harame.

SALAMANKA, 25 februara (h) Povodom vijesti o brojnom strijeljanju nakon ulaska nacionalističkih trupa u Malagu general Franko zvanično je demantovao te vijesti. U demantiju se kada ni jedan gradjanin Malage nije osudjen ni strijeljan bez temeljitog i redovnog pretresa pred sudom.

PARIZ, 25 februara (h) Prema vijestima iz Valencije jutros su nacionalistički avijoni ponovo bonbardovali sva veća mjesta Katalonije.

PARIZ, 25 februara (h) Vlada je izdala naredjenje po kome je rekviriran veliki broj remorkera koji će se upotrebiti za nadziranje sektora španske obale koji je povjeren francuskoj floti.

PARIZ, 25 februara (h) Iz valencije javljaju da se i dalje vode borbe na ulicama Ovieda. Čitav južni dio grada je u plamenu.

Sa nacionalističke strane javlja se da su napadi neprijatelja na grad odbiveni i da su neprijateljske koloze pretrpile teške gubitke.

MALAGA, 25 februara (h) Sada se saznaje da je povodom bombardovanja Valencije jedna granata kontraavijonskog topa obalne baterije pala na ratni brod „Rojal Oak"

Ranjen je kapetan broda Grew, dva oficira, podoficir i nekoliko mornara.

Poljsko - nemačka „krvava granica"

Varšava, 25 februara.

Poljski čitaoci, koji prate nemačku štampu iz Reicha, u poslednje vreme su primetili, da nemački listovi na čelu s „Angriffom", „Berliner Tageblattom" i „Frankfurter Zeitungom" nepovoljno kritizoraju praksu poljske minoritske politike. Negativna kritika poljske školske politike i specijalno delatnosti poljskih školskih inspektora je pri tom očigledno izraz nazora zvanične Nemačke. Poljskoj javnosti je jasno da su poljsko—nemački uzajamni odnosi iz dana u dan gori.

Poljski listovi ovih dana pišu o jednom velikom izgredu protiv poljske propagande u Nemačkoj. Pre nekoliko dana je na inicijativu nemačkih visokoškolaca u zgradi univerziteta u Breslau otvorena izložba pod imenom „Pogranična zemlja Gornja Šleska". Na otvaranju te izložbe je pretstavnik udruženja „Bund der deutschen Ostens" dr. Pampuch održao govor, u kojem je među ostalim izjavio, da isti na između Poljske i Nemačke od 1934 godine postoji pakt o uzajamnom nenapadanju, ali borba za jačanje nemačkog elementa u Gornjoj Šleskoj nije prestala i neće prestati. „Poljaci se trude da javnost uvedu u zabludu kad tvrde da je u Nemačkoj 1,500.000 Poljaka, — rekao je dr. Pampuch. — Stvarno je 1932 godine na izborima za Reichtag nabrojano jedva 13.000 poljskih glasova". Breslavska izložba treba po izjavi spomenutog govornika da nemačkim visokoškolcima objasni sadašnju situaciju u Gornjoj Šleskoj i da ih ponovo upozori na „krvavu granicu" svoje otadžbine. Govor dr. Pampucha je poljsku javnost jako razdražio. Poljake naročito nemilo tangira očigledno lažna nemačka statistika o broju poljskog elementa, koji je na svoju nesreću ostao u granicama Trećeg Reicha, gde je osuđen na polaku smrt.

C.

OPSADNO STANJE U ADIS ABEBI

Ucjena nad Ras Destom — Sastanak fašističkog vijeća

RIM 25 februara (h). Junajtet pres saznaje da je nad Abesinskom prestolnicom i cijelom okolicom proglašeno opsadno stanje. Urođenicima je posle sedam sati na večer zabranjeno kretanje ulicama. Ova je mjera donošena zbog čestih i iznenadnih napada urođenika na okupatore. Italijanske trupe koje se nalaze u garnizonima Adis Abebe dobile su naređenje da izvrše čišćenja grada i okolice od nepoželjnog življa. Kako je Rast Desta glavni organizator ovih pobuna, to su okupatorske vlasti nad njime raspisale ucjenu, za onoga koji ga uhvati živa ili mrtva. Njegovo ime dovodi se u vezu sa samim atentatom na podkralja Graciania.

LONDON, 25 februara (h). Rajter javlja da Car Haile Selasije nije lično pozvat na krunisanje Kralja Gjorđa, već je samo umoljen da na isto pošalje svoje pretstavnike.

RIM, 25 februara (h). Avas javlja: posle jake kampanje italjanske štampe na Veliku Britaniju zbog hitnosti naoružanja i poziva Haile Selasiju da prisustvuje krunisanju Kralja Đorđa, opaža se da je štampa od juče zauzela umjeren stav u kritici politike Velike Britanije.

RIM, 25 februara (h). Dabi ispitali nastalu političku situaciju i nove događaje u Abesiniji u ponedjeljak će se sastati fašistički savjet.

RIM, 25 februara (h) Sa mjerodavne strane objavljuje se da je zdravlje maršala Graziania povoljno i da će skoro napustiti bolesnički krevet.

U BEOGRADU JE OTKRIVENA

VELIKA AFERA ŽELJ. DRVOM

BEOGRAD, 25 februara (g) Jučer je otkrivena velika afera trgovanja drvom željezničara koje se prevažalo sa popustom od 90 posto. Ovoj se aferi ušlo u trag tako što su izvjesni beogradski trgovci prodavali drvo daleko ispod normalne cijene. Organima vlasti uspjelo je otkriti cijelu organizaciju. Tako su organi izvršili pretres u stanu Marka Stankovića, mašinovodje. Stanković i njegova žena priznali su da su se bavili rasturanjem uputnica za drvo, koje željezničari dobivaju pored svoje plate. U vezi sa ovim otkrićima uhapšeno je više lica medju kojima i željeznički manipulant Mirčetić. Poreo brojnih željezničara, članova aferaške organizacije koji su skupljali i prodavali uputnice za drvo, u aferu je umješano još oko 30 beogradskih trgovaca koji su takodjer uhapšeni. Krivicu će snosit i brojni kupci. Ovaj posao nije vršen samo na teritoriju beobradske željezničke direkcije, već i one u Novom Sadu i Sarajevu. Vlasti su poduzele sve potrebne mjere da se ova stvar potpuno rasvjetli i kazni svi prekršitelje zakona.

VELIKA HAPŠENJA U SOFIJI

SOFIJA, 25 februara (h). U vezi sa prestojećim izborima jučer je u Sofiji uhapšeno 20 cankovista, 30 zemljoradnika i oko 40 komunista.

Italijanski kraljevski par posetiće Budimpeštu

RIM, 25 februara (h). Iz dobro obavetenih krugova saznaje se da će italjanski kralj i kraljica, početkom maja, posjetiti prestolnicu Mađarske.

NA POKUSNOM PUCNJU:

7 iznakaženih 11 teško ranjenih

BRISL, 25 febr. (h). Jutros je u jednoj tvornici ratnog materijala došlo do strahovite eksplozije. Vojni stručnjaci vršili su probu ednog novog tipa topa teške artilerije. Svod pokusne dvorane bio je naročito osiguran da bi se izbeglo eventualno srušenje. Po upaljenu fitilja oficiri i inžinjeri sa radništvo se povuklo iza slobova i očekivalo paljenje. No do tog nije došlo.

Komisija je neko vreme čekala i kad se ništa nije dogodilo oprezno prišla topu da bi konstatovalo utaju.

Tom momentu došlo je do strašne eksplozije. Udarac je bio toliko jak da je sve oko sebe uništio. Sedam oficira i inženjera potpuno je iznakaženo, dok je jedanaest lica teško ranjeno.

Netom se čula detonacija na lice mesto doholila je četa za spasavanje. Ranjenicima je pružena hitna pomoć.

Saznavši za ovu tragediju na lice meta došo je lično i Kralj Leopold.

Cela se prestojnica nalazi pod dojmom ove tragedije.

Nadvojvoda Oto na vratima Austrije

BEC, 25 februara (n). Sinoć se po Beču proširila senzacionalna vijest da se najvojvoda Oto, koji prati svoju sestru princezu Adelaidu, nalazi na putu za Austriju. Zabilježen je njihov dolazak na pograničnu stanicu na svajšarsko-austrijskoj granici Velkirše, odakle su nastavili put. Istovremeno se javlja da je nadvojvoda Oto dopratio svoju sestru samo do granice, odakle će krenuti u kneževinu Lihtenštajn, malu državu izmedju Švajcarske i Austrije. Tu će nadvojvoda Oto biti izvjesno vreme knežev gost.

Sve ove vijesti izazvale su u Austriji veliku uzbunu.

Proklamacija vlade CSR

Čehoslovačka vlada je u poslednje vreme naročitu pažnju poklonila svojoj manjinskoj politici, detaljno je ispitala sadašnje njezino stanje i držeći se tradicija demokratske manjine politike Čehoslevačke Republike odredila je njezine dalje direktive.

Potpuno specijalnu pažnju poklanja vlada privrednoj situaciji u krajevima, koje je pogodila svetska kriza nekojih grana industrijske produkžije. Sticajne prilika su ti krajevi naseljeui pretežno čehoslovačkim građanima nemačkog maternjeg jezika. Fakat da je velika većina državnih garancija, datih industrijskoj produkciji, pružena nemačkim preduzećima, dokazuje da ne može biti ništa nelojalnije nego kriviti vladu da se nije dovoljno brinula za nemačku privredu. Vlada investira u javne radove i gradnje u svima oblastima države podjednako prema potrebi i paziće na to, da se svuda, dakle i u krajevima gde stanuju Nemci, zaposluju u prvom redu mesni preduzimači i radnici.

U preduzimanju socialno—higijenskih mera i u socijalnoj politici će vlada uzimati u obzir ne samo broj stanovništva, nego i visinu nezaposlenosti u pojedinim krajevima. Na polju socijalnog i zdravstvenog stvaranja za omladinu će vlada kao i do sada paziti, da se staranje za omladinu poverava pripadnicima dotičnog naroda i potrudiče se da se institucije koje se brinu za omladinu obezbede i dalje izgrađuju.

Za primanje u državnu službu je ustavni list Čehoslovačke Republike u drugom odeljku 128 paragrafa odredio glavne direktive odredbom da „razlika u veroispovesti, veri, religiji i jeziku nije nijednom građaninu Čehoslovačke Republike u granicama zakona na smetnji, naročito što se tiče pristupa u javnu službu, zvanja i činova“. Pored tog ustavnog principa priznaje vlada trajnu vrednost i principu, koji su primili nadležni međunarodni faktori, da je bezuslovna lojalnost prema državi prirodna pretpostavka prava narodnih manjina.

Vlada može objektivno konstatovati da čim dalje tim punije dolazi do izražaja moralna snaga čehoslovačke državnosti i u pravdu konstruktivne narodnosne saradnje. Taj fakat i sve jače poznavanje zvaničnog jezika omogućuju vladi da preduzme dalji korak u primanju pripadnika narodnih manjina u državnu službu i da čim dalje tim više uzima u obzir interese ne samo opšte, kvalifikacione i regionalne, nego i manjinske interese u pravcu pravednog srazmera.

Jezične potrebe narodnih manjina u odnosu s javnim zvanjima i organima su do krajnje granice obezbeđene usianim jezičnim zakonom. Vlada smatra kao prirodan imperativ političkog morala i mudrosti, da se zakoni republike bezuslovno ispunjavaju u svima sektorima javne uprave. Uz jezično naređenje o dopisivanju sreskih i nekojih drugih vlasti s opštinama, čija je preţna većina tuđeg jezika, vlada je preduzela mere, da se spisima na zvaničnom jeziku bez specijalnog zahtevanja i besplatno prilaže prevod na jeziku nacionalne manjine opštine.

Vlada je voljna da razmere jezičnih ispita uredi prema stvarnoj potrebi s obzirom na upotrebu molioca u javnoj službi i da pomogne izdavanje odgovarajućih udžbenika.

Vladin predlog državnog budžeta dokazuje rešenost čehoslovačke vlade, da državna politika demokratske republike smatra za svoj veliki politički i moralni zadatak da do krajnjih granica svoje finansijske mogućnosti pomaže prosvetu, što je krasna tradicija češkog i slovačkog naroda, ali isto tako u duhu odgovarajućeg srazmera i prosvetu svojih sugrađana i naroda drugog jezika, dakle ne samo Nemaca i Mađara, nego sviju narodnih manjina. Vlada uzima u obzir i sugrađane poljske narodnosti. Sada kad se u čehoslovačku manjinsku politiku u toj oblasti ne mešaju nikakvi uticaji iz inostranstva, može sa sugrađanima poljskog jezika u duhu pravde i bratstva rešiti ono, što još zahteva rešenje.

U školskoj organizaciji je poklonjena naročita pažnja kulturnim potrebama pojedinih naroda i vlada se ne zatvara pred mogućnosti daljeg produbljenja u okviru dosadašnje organizacije.

Gde se u samoupravi utvrde greške sa stanovišta narodnih ili manjinskih interesa vlada će se pobrinuti da se uklone.

Vlada konzekventno insistira na principima stroge i pravedne manjinske politike i razvijaće je i prilagođivati interesima države i narodnih manjina.

Pred ulazak u veliku zajednicu

Na zboru svoje stranke u Beogradu g. Ljuba Davidović je kazao:

„Demokratija ima u prvom redu da čuva otadžbinu, da učini sve za nju kada treba i da ispuni sve nade koje otadžbina u njih polaže. Ali demokratija ima još jednu brigu, ima brigu za čoveka. Mi hoćemo da budemo u prvom redu ljudi sa punim pravima čoveka koja čoveka čine čovekom. I ja mislim da pored brige za otadžbinu naša je velika briga čovek.

Hoću da vam kažem još jednu reč. Mi nećemo u borbi koja pred nama stoji ustuknuti. Može biti, mi stariji idemo sporije od vas mladih, ali mi ćemo produžiti da koračamo malo brže, a vi idite brzinom koja mladosti dolikuje. Idite u borbu sigurno i pouzdano, ali uvek složni. Mi ćemo se uvek truditi da ne budemo sami u ovoj zemlji, mi ćemo uvek imati prijatelje i saradnike koji će biti tako isto voljni da se bore za demokratiju i za njene principe kao i mi.

Mi nećemo da kažemo da sem nas nema više demokrata. Sem nas ima još organizacija koje imaju zajedničkog s nama u svojim statutima i svome programu i koji imaju mnogo čega demokratskog i svi oni koji imaju izvesnog zajedničkog u svome programu sa nama treba da se udruže bar u tim stvarima koje zajednički ispovedaju i koje ćemo zajednički da izvojujemo.

Da udjemo u jednu takvu veliku zajednicu i da se zajednički borimo treba i mi da imamo organizovane snage. Eto, zato nam sad predstoji posao oko organizovanja naše stranke.“

Naši sunarodnjaci preko mora. *Gospodin Dr. A. Tresić—Pavičić, bivši jugosiavenski poslanik na strani i pjesnik nacionalističke pjesme „Ko ne dođe u boj na Kosovo“ uzeo je u zadnje vrijeme na nišan naše emigrante iz susjedne države te veli da su mogli ostati kod kuće. Tako u „Jadranskom Dnevniku“ od 22. II. t. g. piše, da se položaj naših sunarodnjaka u Istri poboljšao i veli da ne zna, je li to i njegovom zaslugom ili je to uslijed političke konjukture ili dalekovidnosii vođe Italije. Međutim zna se da se tamo preko prilike nisu ništa popravile, jer su našem jeziku i crkve i škole zalvorene, a tamnice se još uvijek pune našim ljudima, pa je valjda našega pjesnika krivo informirao poznati prijatelj našega nuroda rasfratar Urbanac.*

(Obad)

ŽIVOT I RAD DIKTATORA STALJINA

Čovjek koji nije birao sredstva da obezbjedi materijalnu stranu svoje političke akcije

Ovaj bi pasus mogli mirne duše nazvati: Staljin kao ubirač poreza. Tu Staljin zaista dijeli jedan dio zarade trgovačke sa trgovcima. Stvar je u ovome. Na sve trgovce u Tiflisu upućeno je pismo, u kome se oni mole da zaradu jednoga dana u nedelji imaju žrtvovati za „narodnu stvar“. Cio pazar toga dana imao je trgovac predati Staljinu, a ako to ne bi učinio slijedila bi prisilna naplata, poput poreznog ureda.

Jednom se desilo, da je jedan mladić sin jačeg trgovca, koji je redovno plaćao Staljinu porez, izdao stvar policiji. Policija je exekutivne organe uhvatila i na robiju spremila. Za tu šalu morao je stari da žrtvuje velike pare dok je stvar bez krvi izgladio. Staljin je doznao, da stari ima zakopanoga novca u podrumu. Tražio je taj novac, ali se konačno zadovoljio sa gotovinom koju je stari imao u kasi.

Pri ovome poslu uhvaćen je jednom sam Staljin i poslat u progonstvo, odakle je ubrzo pobjegao.

NAPAD NA BANKU

Nakon progonstva krio se Staljin po raznim mjestima. Tako je stigao u jedno manje mjestance južnog Kavkaza. Sa dvojicom drugova iznajmio je jednu bijednu sobu. Bilo je zimsko doba. Doznade da je u mjesnu banku stigla veća suma novca.

Unišli su u banku, i na ulazna vrata stavili, već unaprijed pripravljeni natpis: „Za pola sata banka je zatvorena“. Od iznenađenog blagajnika nesmetano su novac digli, natpis skinuli i iščezli u raznim pravcima. Staljin je novac odnio u stan, sakrio u peć i pošao da potraži drugove. Jednog je druga našao gde luta izvan grada, a drugog nije nigđe bilo. Tek u kasno u noć vratio se sa drugom kući, i na veliko iznenađenje njihovo zatekoše trećeg druga u stanu.

Kako je zima bila velika, taj treći drug vratio se ranije kući i zapalio vatru u peći, ne znajući da se u njoj nalaze kradene banknote. Kad je to vidio Staljin, kao lud skočio je k peći, oborio peć i iz nje počeo da vadi novac iz plamena. Sve je bilo kasno. Novac je posve izgorio, i Staljin je mogao da spase samo jednu baknotu od 500 Rubalja. Tom zgodom zadobio je Staljin jaku opekotinu na desnoj ruci od koje i danas nosi trag. Tjelesni bol nije zadavao Staljinu nikakvu brigu, niti se moglo primjetiti da ga opekotina boli, ali mu je zadavalo veliku brigu propast novca. Bojao se da drugovi ne posumnjaju u njega.

Rad Exista proteže se na čitavu Rusiju, i broj žrtava rastao je svaki dan. Iako je centralni komitet vodio tačno račun o radu Exista, ipak se u mnogo stučajeva dešavalo da su izvjesni Existi otimali samo za sebe, i da nisu partiji novac predavali. Pojava privatnih razbojničkih bandi sve se više povećavala, i na jednom nastaje čitav haos u državi. I sami boljševici izgubiše vlast nad svojim ljudima. Jedina povjerljiva družina bila je ona koju je vodio Staljin. Za njega nije se moglo ni malo posumnjati da bi lično zadržavao ma i najpotrebniju sumu za sebe. Nosio je najgore odijelo, hranio se najprimitivnije, ali ni jedne kopejke nije zadržao za sebe.

DRŽAVNA ŠTAMPARIJA KAO SREDSTVO PROPAGANDE

To je bilo u godini 1907 u Baku-u. Čitav kraj bio je centar trgovine gorivoga ulja. Mjesto je imalo veliki broj fabrika i mnogo radnika. Radnici su pripadali većim djelom menjševicima, i nisu mnogo marili za boljševike. Stoga je bilo potrebno raditi na osnivanju jače organizacije boljševičke. Ta je dužnost povjerena Staljinu. Tu je on, po vlastitoj izjavi postao pravi svjetski revolucionarac. Kako je bio bjegunac, to ga je policija noprestano tražila. Stoga je morao ostati u pozadini, i sav rad dirigirao je iz prikrajka.

Za kratko vrijeme organizirao je u ovome gradu gardu boljševika, koja je bez ustezanja izvršavala sve njegove naloge. Mnogi ga nisu nikada viđeli, a automatski su radili sve što je on naredio. Kad na skupštinama ne bi mogao govorom i razlozima nadvladati menjševičkog govornika on bi udešavao da bude fizički dotučen.

Kako partija nije imala novca, a trebalo je otštampati nekoliko revolucionarnih plakata, to je valjalo naći načina da se to izvede bez velikih žrtava. I na čuđenje svih, sutra dan pojaviše se plakati štampani u državnoj štampariji. Ostala je tajna, na koji je način Staljin to izveo. Revolucionarni plakat, državna štamparija, državni papir, državna boja. Svako je znao čije je to djelo, ali se dugo nije moglo ući u trag njegovim stopama. Tek kod jednog krvavog sukoba između vlasti i radnika, bi uhvaćen, prepoznat i na robiju poslat.

STALJIN NA ROBIJI

To je bilo godine 1909. U kaznenom zatvoru u Baku-u, u vremenu kad je vladao Stolipinov režim, odležavao je kaznu oko 1500 osuđenika. Veličina zavoda bila je samo za 400 osuđenika. Uslijed toga nije bilo moguće uspostaviti kakvu razliku između kriminalnih i političkih krivaca. Bilo je najviše političkih osuđenika, koji su pripadali raznim političkim partijama. Tu je po prvi put došao Staljin u tješnji dodir sa ostalim, jer je on inače bježao od društva. Tu je upoznao bolje nastojanja ostalih partija, jer nije mogao terorom da ušutka protivnike, pa je mogao, bez bojazni po svoj ugled, da sluša razmatranje drugih.

Kao i vani, tako je i ovdje bio od svih štovan i cijenjen. Po čitave dane znao je provoditi nad knjigama Marksa i Lenjina, učeći napamet njihove citate i izreke. Pri spavanju turao je pod glavu omiljenu lektiru, kao kakvo đače, uoči ispita. Naročito upada u oči njegovo druženje sa kriminalnim osuđenicima. Veoma rado se sa njima razgovarao, prepričavajući svoje i slušajući njihove smione podvige. najveće uživanje osjećao je Staljin u huškanju osuđenika jednoga na drugoga. Nije bilo dana da nije priredio i prouzrokovao kakvu tuču. Zametne boj, ukloni se i iz kuta gleda krvarenje drugih.

Jednom zgodom došlo je u zatvoru do većeg nereda. Staljin je zatvoren u ćeliju. Prva posjeta direktora policije zavodske u Staljinovu ćeliju prouzrokovala je nezapamćeni kraval. Priča se da je Staljin naturio direktoru na glavu kiblu za nečist. Iza toga se zametla uzbuna. Kazna je bila grozna. Svi oni koji su učestvovali u tuči imali su proći kroz špalir vojnika koji su prolaznike sa svom snagom bičevali. Ni jedan nije imao snage da izdrži do kraj špalira. Svaki je prije padao u nesvijest, samo je Staljin mirno išao, čitajući pri tom omiljenu lektiru. Ni okom nije trepnuo, ni glasa nije pustio, ali iza toga nije mogao dugo da leži na leđima. Nakon toga slučaja dobio je novi nadimak: automat revolucije. čovjek bez nerava. Kad je došao na vlast nije zaboravio na ovoga direktora. Kako je on bio pobjegao, osveta je stigla sve članove njegove porodice. Svi su poginuli od ruke Staljinove.

KROZ Šibenik

☐ DEŽURNA APOTEKA: u gradu je „Crljenko".

☐ KINO BALKAN prikazuje »Lud za parama" sa W. C. Fielda. Joan March, B. Crabbe i A. Ames.

☐ TESLA KINO danas prikazuje film „Učiteljica ljubavi«. U glavnim ulogama Hans Fonkers i Marija Andergast.

☐ »ISTRA" KAVANA, pruža vam dnevno razonodu uz koncerat, te odličnu poslugu.

☐ MIĆUN M. PAVIČEVIĆ, poznati književnik i naš saradnik, odlikovan je ordenom Sv. Save III stepena — o grlu, za zasluge u književnosti i svom nacionalnom radu na korist Države, naroda i Dinastije.

☐ ĆALA JOZO p. Krste iz Šibenika svojevremeno pogodio se je sa Rakom da mu kao poljar čuva polje. Kada je Rak ovih dana došao po nagradu koju mu je obečao Ćala, došlo je do rečkanja izmedju njih, jer je Ćala tvrdio da mu je slabo čuvao polje, te da nije nagradu zaslužio. U prepirci Ćala se je poslužio nožem, ubovši Raka u vrat. Za ovo delo Ćala je osudjen na 3 m. strogog zatvora uslovno na 3 godine. (g)

☐ U OKOLICI KNINA Vunduk Petar učenik osnovne škole. star 12 g. po završetku obuke izišao je sa drugim djacima iz razreda. Pri izlasku deca su počela medjusobno se svadjati. Rušić Gjuro star 13 godina; drug Vundukov, približio mu se i gurnuo ga. Vunduk se je našao uvredjen, te je otvorio tašnu za knjige i izvukao nož, kojim je udario Rušića, nanevši mu jaču telesnu povredu. Udarcem noža probio je vuneni prsluk, vunenu maju i platnenu košulju, te izmedju prvog i drugog rebra povredio bubreg u širini centimetra i po. Rušić je predan na lečenje, a Vunduka se nemože hapsiti, jer je maloletan. (g)

☐ PRIZADNJEM VUČENJU DRŽAVNE KLASNE LUTRIJE dobio je premiju suski savjetnik gosp. Ivan Rendić u visini od 50.000 dinara. Također je dobio nešto manji iznos i jedan radnik koji radi na novoj gimnaziji. Čestitamo (g)

☐ PREDAVANJE U NAROD. ŽENSKOJ ZADRUZI održava se u utorak 2 marta ov. god. u 7 sati na večer u društvenim prostorijama. Predava gosp, Dr Branko Kurajica, liječnik na živčanom odjeljenju ban. bolnice. Tema predavanja je: »Razorno djelovanje spolnih bolesti na živčani sistem«. Obzirom na važnost teme i na stručnu spremu gosp. prevavača za ovo predavanje vlada naročit interes.

☐ POŠTANSKI SLUŽBENICI gg. Valentić Josip unapređen je za činovničkog pripravnika, a Mikele Goja unapređen u devetu grupu. Čestitamo (g)

☐ SUTRA U 12 SATI U RADNOJ SOBI gosp. pretsednika gradskog poglavarstva u opštinskoj zgradi održa će se sednica Turističkog odbora na kojoj će se raspravljati o uređenju posečivanja vodopada Krke, vodičima, statistici posetiona, te putokazima. Raspravljat će se također o akciji oko sabiranja umjetnina u jedan muzej u Šibenik, u Rogoznici, ubiranju taksa, o kurorkerstru, kupalištima na Paklini i Marstiskoj, ulaznicama u krstionicu katedrale, o rasveti katedrale, ponudama za rezdiobi rada na pododbore. (g)

☐ POTPUKOVNIK GOSP, IVO ČIZEK kapelnik mornaričke muzike odlikovan je ordenom »Belog orla V reda« za revno vršenje svoje službe. Cestitamo (g)

☐ ŽENSKA NAROD. ZADRUGA upozoruje svoje članove da se glavna godišnja skupština ove zadruge održava 1 marta t. g. u 5 sati poslije podne i to u društvenim prostorijama. Preporuča se članovima da neizostavno pristupe.

GRADSKE VIJESTI

KRVAVA DRAMA NA SELU

U Biljanima spavaju ovce pod krevetom, a gospodar na krevetu

Šibenik, 25 febr.

U noći 7-8 novembra 1936 godine spavao je seljak, sada pokojni, Ilija Lakić sa decom u krevetu u svojoj kolibi, dok mu je žena, sedeći uz vatru na kominu, dojila najmlađe dete. Pod krevetom, na kojem je Ilija spavao, ležale su ovce, sve blago ove kuće, njih 13 na broju.

Vani je besnela oluja, vetar fijukao i kiša levala ko iz kabla. Gusta tama obavijala je kolibu, tako da od munje do munje nisi mogao videti ni prsta pred sobom. Koliba je bila bedno osvetljena sa žeravkom na kominu, jer uijanice nije ni bilo u kući.

Najednom „nepoznato" lice, kroz otškrinuta vrata kolibe, ušuljalo se krevetu i zgureno uputilo krevetu na kom je Ilija spavao. Nitko ga nije opazio. Došavši do kreveta, dohvati pod krevetom ovcu, ispravi se i s njome pobegne. Žena Ilijina opazi u poslednjem času lopova, te jauknuvši probudi muža i prikaže mu dogadjaj. Obojica istrčaše vani za lopovom. U blesku munje opaze kako lopov i njegov pomagač koji ga je čekao na ulazu u kolibu, prebacuju ovcu preko vrtnog zida. Ilija i žena mu stadoše vikati na lopove. Prebacivši ovcu preko ograde, jedan od kradljivaca baci tri veća kamena na Iliju, te ga sa jednim pogodi u slezenu, koja od udarca pukne. Šest dana posle ovog dogadjaja Ilija od zadobivene rane umre. Na ranijim saslušanjima Ilija i žena mu nisu kazali ime kradljivaca, jer da ih u tami nisu prepoznali. Jedino su izjavili da je jedan od njih imao bluzu od italijanske centle. Žandarmerija je istragom utvrdiia da takovu bluzu imade samo Radmanović Drago, te ga je smesta uhapsila. Budući nije bilo jačih dokaza pušten je na slobodu. Po Ilijinoj smrti u selo se počelo više govoriti i tvrditi da je Radmanović izvršilac ove krađe. Žandarmerija ga je ponovno uhapsila. Zena Ilijina i brat joj Gjuro, tek tada su na saslušanju izjavili da je ona i pokojni joj muž prepoznali kritične noći Radmanoviaa, ali u svom prvom iskazu nisu smeli odati ga, jer im je pretio ubistvom. Sud u pomanjkanju dokaza oslobodio je Radmanovića, dok je dr. Kronja, državni tužilac uložio reviziju.

Kad se laž otkrije

Slučaj sa plakatima HRS-a

Split, 25 februara

Poznato je, da je u plakatima HRSa stajalo da su radnici plaćeni 8—10 dinara za 8 sati dnevnog rada. Kad je štampa donjela demanti, zamoljena od uprava tvornica, da su radnici najminimalnije bili plaćani 3.25 po satu, odnosno 28 dinara dnevno, onda su gg. od HRSa pojurila da stvar nekako isprave.

Oni su na koncu riječi „radnici" prekrižili ono „i" stavili „e", tako da su sada po plakatima radnice plaćane 8—10 dinara. Medjutim iz daljnjeg teksta razabire se odlično, da se stvar odnosi na radnike.

Ova stvar još je bolja dokazala kako se lažima gg. služe i kako ni kod njih nije sve tako divno i čisto, ko što običavaju da pričaju.

Zar nije to kolosalna demagogija, koja u ovom slučaju kod kulturnog čovjeka izaziva umjesto uspijeha, zgražanje i prezir prema niskostima kojima se u svojoj političko-partizanskoj politici služe ova gospoda. (c)

Zar Split ne želi da pomaže prave humane i socijalne ustanove?

Povodom akademije P. C. K. na kl. gimnaziji

Akademija Podmlatka C. K. u Splitu pri klasičnoj gimnaziji pokazala je što sve mogu naša deca da izvedu. Program je bio bogat, sočan po svojem zdravom moralnom i patriotsko—nacionalnom sadržaju. Spremanje ove akademije bilo je povereno nastavnicima g. g. M. Perkoviću, B. Matasu, M. Muharemagiću i J. Fulgosiu. Izvedbu su potpomogle i kolegice sa ž. r. gimnazije, što je vrlo lepo odjeknulo u gradu. Na programu je bilo glumačkih i dekorativnih tačaka, gimnastičkih vežaba, orhestar i pevanje. Izvedeno su slike „Majka", „Kosovka devojka" i „Jugoslavija". Izvedba Zajčeve „Večer na Savi" koju je izveo muški zbor uz pratnju orhestra izazvao je silan aplauz.

Ovu priredbu osim roditelja posetili su i g. ban dr. J. Jablanović, g. N. Stipčević, biskup dr. Kv. K. Bonefačić, prota S. Urukalo, senator don E. Ivanišević, pretstavnici vojske, te mnogi drugi gradjani.

Akademiju je otvorio s veoma lepim govorom profesor, don M. Alajbeg, a zatim je otsvirana državna himna.

*

Potrebno je ovom prilikom napomenuti da ovakav rad ima i odgojnu svrhu, jer se omladina već u mladim danima uči altruizmu, a tim i ljubavi prema bližnjemu bez obzira na vjeru, pleme i partiju, toj zarazi današnjega doba koja parališe čak i humanitarni rad, u koliko nije diktiran od političkog i partijskog vodstva, opet sa čisto partijskog i političkog gledišta.

Da je ovako dokaz je posjeta nedjeljne priredbe. Polovica kazališta bila je prazna, pa je materijalni uspjeh podbacio. Mjesto da se prisustvom obodri omladina i nastavnici u tom plemenitom radu i nastojanju, radje su mnoga gospoda sjedila po kafanama vodeći razgovore o političkoj situaciji, jer se danas svak bavi politikom.

Nijesmo vidjeli u kazalištu ni Dra Tresića, ni dra Pederina, ni dr. Tartagliu ni mnoge druge vidjenije Hrvate Mi ih opravdavamo, jer je njima zbilja „teško" u ovoj ekonomskoj krizi da pruže svoj doprinos za siromašne učenike, pogotovo kad se radi o Crvenome krstu, ustanovi koja nije hrvatska i ako ona pruža svoju pripomoć svakome bez obzira na vjeru i pleme. Neka ta i njima slična gospoda zapamte da je Crveni krst u samoj Primorskoj banovini u 1936 godini izdržavao oko 190 školskih kuhinja, u kojima je ishranjeno 125000 djece za gladnih zimskih mjeseci, a to je bar nešto plemenitiji rad od svih partijskih skupština i paradnih priredaba, s kojima se truje narod i odgaja u mržnji i sebičnosti.

Rad Crvenoga krsta jest rad za dobro i sreću naroda, pa je dužnost svakoga koji voli svoj narod da ovakav rad honoriše kako najbolje može, a sva kako dužnost mu je da pruži bar moralnu pomoć onima koji na tom rade iz čista idealizma bez partijske i plemenske natruhe. (m)

Politički pregled

Zašto se ne dozvoljava puna demokratija

Bivši ministarar i narodni poslanik g. dr. Al. Mijović održao je govor u skupštini. On je kazao:

„Ja znam za onu borbu koja se vodi između svake vlade i parlamenata. I vi znate za tu borbu. Vara se svaka ona vlada i članovi vlade, koji misle da time što se okrnji ugled Narodne skupštine da će oni dobiti. Nema, gospodo, jake i velike vlade bez širokog naslona na narod".

„G. Jevtić nije se čestito ni pretstavio Narodnoj skupštini, a morao je ustupiti svoje mesto g. dr. Milanu Stojadinoviću. Dolazeći iz opozicije, kako on tako i drugi članovi njegovog kabineta, narod je instinktivno i sasvim opravdano očekivao da će od njega početi jedno novo političko vreme.

Dolaskom g. Milana Stojadinovića na vlast takva reperkusija pojavila se i kod opozicije srbijanske, i na mah se ona umirila. I ne samo što g. Milan Stojadinović nije ometan od strane Udružene opozicije, nego je čak moralno bio i pomagan. Konkretno govoreći, vlada g. Milana Stojadinovića imala je da vrati demokratiju".

„Iznosi nade koje su se pojavile u vezi sa dolaskom vlade gospodina dr. Milana Stojadinovića, ali je praksa drukčija od obećanja demokratije. O političkim zakonima kaže:

— Kao što vidite, gospodo, demokratija nije uvedena, i ja sam možda čitavu godinu imao da postavljam sebi pitanje: gde su te teškoće. Ja sam siguran da je g. Stojadinović kad je formirao svoj kabinet, mislio na povratak demokratije. Nema sumnje da je on s tim računao. On zna i kao radikal, da se ne može napraviti neka trajna stvar bez toga, ali video sam da negde stvar zapinje, a sam nisam mogao da to objasnim".

„Hrvatsko pitanje, kao što je već rečeno, nije od juče. Ono se prvi put manifestovalo još prvih dana naše zajedničke države. Ali, njegova podloga ide i pre postanka ove države. Demokratski režim prvih deset godina, našeg državnog života, nije uspeo da to pitanje odstrani, i ne samo što nije uspeo, to moram da priznam, nego izgleda da je baš zbog toga hrvatskog pitanja i došlo do državnog udara".

„Ko ima legitimaciju Srba? — Tu legitimaciju nema ni jedan Srbin i niko od poznatih političara Srbije, jer nikad srpski narod nije o tome pitanju ni konsultovan, da ne bi te koji kazuju bio bez velikog rizika demantovan".

☐ PARABROD „ETNA" koji je nasukan na otoku kod Molata napušten je. Ovih dana pristao je uzanj čamac sa 4 osobe. Za njihovu sudbinu za sada se nezna. Izgleda da su se potopili. Oko ovog parobroda voze se čamci sa seljacima koji slobodno odnose vlažno brašno sa parobroda. (g)

☐ SKUPŠTINA Sreskog odbora društva Crvenog Krsta sazvana je za nedelju 28 februara u 10 i po sati u prostorijama Učiteljske škole. Na skupštini će se podneti izveštaji verifikacionog odbora, sekretara, blagajnika i nadzornog odbora. Posle pretresa budžeta za narednu godinu pristupiće se izboru nove uprave. (a)

MALA KRONIKA

Dva telefona na pet stanovnika

U toku prošle godine je broj švedskih telefonskih abonenata neobično porastao, naročito u Štokholmu. Štokholm ima oko 500.000 stanovnika i 200.000 telefonskih brojeva. Štokholm je po broju telefona na prvom mestu u Evropi i na trećem u čitavom svetu, jer su pred njim samo Washington i San Francisco. Ali omiljenost telefona nije ograničena samo na švedski glavni grad. Čitava Švedska je po broju telefonskih abonenata na petom mestu na svetu. Na prvom mestu su severoameričke Sjedinjene Države, posle njih dolaze Kanada, Danska, Novi Zeland i Švedska.

Radioaparat u žen. torbici

Danski inžinjer Artur Klizen dovršio je sa uspjehom svoj izum jednog tako malog radio aparata, koji se može smjestiti u — žensku torbicu. Ovim se mogu primati sve evropske emisije, a kod normalnih atmosferskih prilika vršiti i prenos. Kako se pokazalo da je ovaj izum i praktičan i dobar početo je sa izradom većih količina.

Pilule kao hrana

U jednoj londonskoj laboratoriji jednom hemičaru pošlo je za rukom da duže vremena hrani pse pilulama, koje je isključivo sintetičnim putem stvorio. San o čisto vještačkoj hrani, hemijskoj hrani je time ostvaren, ali to je, naravno, još vrlo daleko od praktičnog ostvarenja. Time još nije rečeno da bi kuhari sada trebali da skinu svoje kuharske kecelje i posvetiti se hemijskim studijama. Ljudi bez sporeta još dugo neće moći živiti. Jelo se ne uzima samo za to da se zadovolje hemijski propisi organske funkcije, već da se u njoji uživa. A ono što priroda u obliku raznih namirnica pruža, još dugo se neće moći zamijeniti vještačkim sredstvima, pilulama, iako je to u načelu mogućno.

Apotekarski rekord

Londonski apotekar Filips u predgrađu Vest—Ekton prošle nedjelje postigao je ovaj rekord. On je za nepunih 48 časova uspio da napravi 3657 lijekova po raznim receptima, među kojima je bilo i veoma nečitkih. Najviše je pravio praškove, ali je bilo dosta i tečne medicine. Epidemija gripa, koja danas bjesni u Engleskoj, omogućila je Filipsu da ovaj rekord postigne.

Knjige i časopisi

Marin Franičević: Na putu za novi grad, Zagreb 1937. Izdala Naklada društva Mladih književnika, Zagreb. Opširan prikaz donećemo u jednom od narednih brojeva.

— —

Glas, organ Privredno—kulture matice za Sjevernu Dalmaciju, izašao je broj za januar—februar. Ovaj je broj posvećen Sv. Savi. Uređuje za uređivački odbor Lazar Matić.

— —

Mićun M. Pavičević: Crnogorski humor i šala, Zagreb 1937, kao nastavak pišućih knjiga u kojima je iznos brojne anegdote o svojim zemljacima Crnogorcima. Ovu je zbirku izdala nakladna knjižara St. Kugli u Zagrebu. Predgovor ove knjige napisao je poznati književnik svjetskog glasa Roda—Roda. Cijena broširane knjige din 20 u platnom i finom papiru 30 dinara.

*

NOVI SJAJ, kulturno-privredni pregled, izlazi mjesečno u Bitolju. Urednik Kosta Dagović.

POMORSKO NAORUŽANJE I NJEMAČKA

U svetskim konbinacijama najvažniji je faktor ratna flota uračunavajući podmornice i saradnju avijacije. Nekada su flotu pomagale obalske baterije na rastojanju od 20 kilometara. Danas pak avijacija pojačava flotu na 500-800 kilometara i to teški bombarderi. Prema ovome pomorske operacije u evropskim vodama izgledaće drukčije i drukče će se upotrebiti ratni materijal negoli na oceanu. Na oceanima flotu će u glavnom pomagati laka avijacija sa nosača avijona i mali broj veoma brzih sumarena. Brodovi za borbu u domaćim vodama drukčije su gradjeni negoli oni koji se bore daleko od sopstvenih baza.

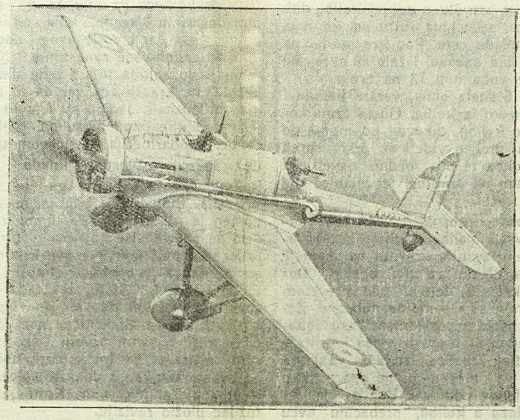

Teški bombarder u letu spreman za borbu

Pitanje prevlasti na moru je pitanje finansijskog stanja nacije. Pomersko naoružanje mnogo je skuplje negoli suhozemno. Bojni brod je veoma skupa jedinica. Najveći Engleski b. b. „Rodrey" gradjen je 1927 g., a koštao je 7.5 miliona funta, što odprilike iznosi oko 2 milijarde dinara.

Pre svetskog rata brodovi su bili jeftiniji, tako da je Engleska imala početkom rata 69 b. b. dok danas ima svega 15. Do 1940 g. Engleska izgradiće još 4 b. b., a Njemačka će u stopu za njome. Italija gradi 2 b. b. po 35.000 tona, a Francuska završava 2 po 26.000 t. i započima sa gradnjom dvaju b. b. po 35,000 t. Japan preti izgradnjom brodova od 50.000 t.

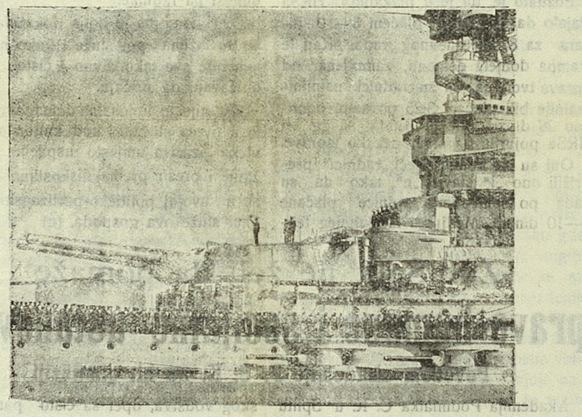

Komandni most sa tornjevima glavne artilerije engleskog bojnog broda

Interesantno je kod novih Njemačkih b. b. da su gradeni za borbu daleko od baze, dakle na oceanu. Za borbu u Severnom i Baltičkom moru. Njemačka netreba takove brodove kakove gradi. Također tu joj nisu potrebni nosači avijona. Najmlađa Engleska jedinica je iz 1927 g. dok je Njemačka od 1924 g. obnovila celokupnu svoju flotu i time dobila najmodernije jedinice. Njemačka je sa Engleskom 1935 god. zaključila navalni sporazum, po kome će Njemačka flota prema engleskoj floti u bojnim brodovima biti 35 posto tonaže, dok tonaža sumarena ima iznositi 45 posto od engleske. Ukupno prema 1400.000 tona engleske flote imaće njemačka 420 000 tona. Prvi januara 1935 njemačka je imala 126.000 tona, a prema programu imala bi do 1942 izgraditi još preostalih 300.000 tona.

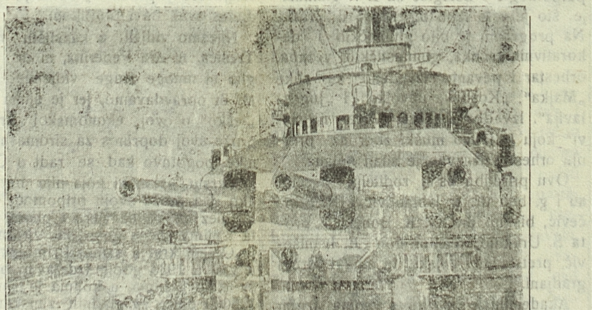

Novi nemački bojni krstaš „Admiral Scher". Pogled s pramca na kom. most

(nastavi će se)

MALI OGLASNIK

Do 15 riječi D. 6, svaka daljnja reč 50 p.
(uvrštava se najmanje 2 puta)
Priopćeno po retku D 10 — Oglasi po tarifi

Oglas licitacije

Tehnički Odeljak pri Sreskom Načelstvu u Šibeniku dana 4 marta u 11 sati primaće ponude za opravku krova okružnog suda u Sibeniku. Uslovi i predračun mogu se vidjeti u kancelariji Tehničkog Odeljka.

110-3

Kupujem uložnu knjižicu Gospodarske banke na Din. 10—16.000. Ponude na upravu ovog lista. 109-3

Iznajmljuje se stan od 4 sobe sa potpunim komforom i velikom terasom u kući Josipa Jadronje na obali. Pogledati od 10—13 sati jutrom i od 16—18 sati posle podne. 108-2

Za 30 dinara dobivate kod uprave Tribune Šibenik 10 kg. dobrog novinskog papira za omotavanje. 100

U pažnji cij. građanstvu! U najmljivanje stanova i soba, prodaja ili kupnja, traženje namještenja ili namještenika najuspješnije se postizava oglašivanjem u malom oglasniku mjesnih novina. Mali oglasnik za „Tribunu" može se predati preko cijelog dana u administraciji našeg lista: Šibenik, ul. Episk. [illegible]

Prodaje se novogradnja u gradu, trispratna sa prostranim terasama, prizemlje i visoko podkrovlje te velika bašća, vrlo lijepi prometni položaj podesno za svaku svrhu kao stanovanje, industrija, hotel restauracija ili koji zavod. Cijena umjerena, uvjete vrlo korisne. Informacije u upravi.

Budite pretplatnici „Tribune"

Najnovije zakonski propisane tiskanice

Molba za smanjenje duga
formular koji se upućuje sreskim sudovima.
Knjiga kontrola alkoholnih pića
Unos — izvoz
molba općini radi izdanja uvjerenja
Zemljoradničko uvjerenje
koje općina upušta
Obračun iz kupnje robe na kred.
iz ostalih prav. odnosa.
Obligacije zemljoradn. dugova
po 100 kom. vrlo umjerene cijene
po komadu Din. 1.—
Opomene dužnicima zemljoradnicima
100 kom. Din. 15.–
Molbe za dozvolu prodaja vlast. vina
100 kom. Din. 25
nabavlja se kod:
Tiskare E. Vitaliani i Sin Šibenik

Jedne posljednje karnevalske noći dogodila se ljubavna tragedija. Originalna po svome pozivu, po svome načinu, po svojim posljedicama.

Ona je uzbudila nesamo dva grada nego i našu javnost uopšte. Dvoje mladih bića spojili su se u vječnom zagrljaju smrti u sjenci velikog svjetionika.

Konac i epilog ove priče svima je poznat. Ono što je prije toga bilo — to je tajna. Teško je zaći u intiman život pojedinaca, u onaj kutić lirskih osjećaja, u one momente draži i osjećaja zaljubljenog ili potištenog, napaćenog srca.

Konac znate. Početak će te skorih dana čitati u romanu koga ćemo početi obavljivati u našem listu.

Direktor: HAMILKAR VITALIJANI — Glavni i odgovorni urednik: BRUNOSLAV J. LORINI — Stampa: Tiskara E. Vitaliani i Sin, Sibenik — Plativo i tuživo u Sibeniku